

การศึกษาความต้องการใช้งานบริการห้องสมุดนอกเวลา
กรณีศึกษาห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย
The Study needs of student to access The library after hours a case study of
library of Rajamangala University of Technology Lanna Chiangrai

โสมาตรณ ทิพจร* และตลณพร ใจบุญเรือง

งานวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

บทคัดย่อ

ตัวอย่างการจัดพิมพ์บทความฉบับสมบูรณ์นี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้บทความของท่านได้รับการจัดพิมพ์อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และสวยงามในหนังสือรวมบทความที่จะจัดทำขึ้นต่อไป ท่านผู้แต่งกรุณาศึกษาและปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด

การเขียนบทคัดย่อของบทความวิจัยเพื่อนำเสนอในการประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 9 ประกอบด้วย ชื่อบทความ (Title) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรเขียนให้สั้นกะทัดรัด ชี้ถึงเป้าหมายหลักของการวิจัย ชื่อผู้เขียนทุกท่าน (Authors) ให้ระบุเฉพาะชื่อ และนามสกุล โดยไม่ต้องมีคำนำหน้านาม ตำแหน่งทางวิชาการ และที่อยู่สำหรับการติดต่อทางไปรษณีย์ ของผู้เขียนทุกท่าน ตัวเลขยก ให้เขียนไว้บนนามสกุล ที่อยู่ของผู้เขียนท่านใด บทคัดย่อ (Abstract) ควรเขียนให้ครอบคลุมสาระสำคัญของการศึกษา ได้แก่ วัตถุประสงค์ วิธีการ สิ่งที่ค้นพบ เป็นต้น ส่วนท้ายเป็นคำสำคัญ (Keywords) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อใช้เป็นคำสืบค้นในระบบฐานข้อมูล ผู้นิพนธ์ประสานงาน (Corresponding Author) ให้ทำเครื่องหมาย * ไว้บนนามสกุลและไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail)

คำสำคัญ : ห้องสมุด

*ผู้นิพนธ์ประสานงาน sommawan@rmu.ac.th โทร. 053723979 ต่อ 1140

1. บทนำ

งานวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ กองการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย เป็นหน่วยงานสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีหน้าที่ให้บริการเกี่ยวกับห้องสมุด ระบบเครือข่าย ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ บริการห้องประชุมและห้องประชุมทางไกล สำหรับนักศึกษา และบุคลากรของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย ส่วนงานห้องสมุดมีบุคลากรประจำ 2 อัตรา และเจ้าหน้าที่จ้างเหมา 1 อัตรา พื้นที่ให้บริการห้องสมุด คือ พื้นที่ชั้น 3 และ ชั้น 4 อาคารวิทยบริการ จำนวนนักศึกษา ณ วันที่ 30 มกราคม 2560 ทั้งสิ้น 1,893 คน

งานวิทยบริการฯ ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการกองการศึกษา เชียงราย สอบถามนักศึกษาในประเด็น ความต้องการใช้งานบริการห้องสมุดนอกเวลา ในช่วงก่อนสอบกลางภาคเรียน และก่อนสอบปลายภาคเรียน เป็นเวลา 1 เดือน เพื่อให้บริการแก่นักศึกษาในการศึกษาค้นคว้า อ่านหนังสือ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการสอบในแต่ละครั้ง

งานวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงได้ดำเนินการศึกษาความต้องการใช้งานบริการห้องสมุดนอกเวลาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และปรับปรุงการให้บริการให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้งานมากที่สุด

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความต้องการใช้บริการห้องสมุดนอกเวลาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย ในช่วงก่อนการสอบ 1 เดือน

2. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาข้อมูลความต้องการครั้งนี้ ได้จัดทำแบบสำรวจผ่านระบบออนไลน์ โดยใช้ Google Form และประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษารอกข้อมูลตามแบบสำรวจผ่านช่องทาง Social Network ดังนี้

1. แจ้งผ่าน Facebook Page : aritcri เพื่อประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษารอกแบบสำรวจ
2. แจ้งผ่าน Facebook Group : บุคลากร มทร.ล้านนา เชียงราย เพื่อขอความอนุเคราะห์อาจารย์แก่นักศึกษารอกแบบสำรวจ
3. แจ้งผ่าน Line กลุ่มบุคลากร มทร.ล้านนา เชียงราย เพื่อขอความอนุเคราะห์อาจารย์แก่นักศึกษารอกแบบสำรวจ

3. ผลการวิจัย

1. จำนวนและประเภทของผู้ตอบแบบสำรวจ

ประเภทผู้ตอบแบบสำรวจ	คน	ร้อยละ
นักศึกษาระดับปริญญาตรี	75	91.5
อาจารย์	7	8.5

ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ร้อยละ 91.5 เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี และร้อยละ 8.5 เป็นอาจารย์

2. สังกัดของผู้ตอบแบบสำรวจ

หลักสูตร	คน	ร้อยละ
หลักสูตรการจัดการ	1	1.2
หลักสูตรการตลาด	8	9.8
หลักสูตรระบบสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์	25	30.5
หลักสูตรหลักสูตรการบัญชี	25	30.5
หลักสูตรการท่องเที่ยวและการโรงแรม	5	6.1
หลักสูตร วศ.บ.วิศวกรรมไฟฟ้า	8	9.8
หลักสูตร ค.อ.บ.วิศวกรรมไฟฟ้า	1	1.2
หลักสูตร วศ.บ. วิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์	3	3.7

หลักสูตร ค.อ.บ.วิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์และโทรคมนาคม	4	4.9
หลักสูตร วศ.บ.วิศวกรรมคอมพิวเตอร์	1	1.2
หลักสูตร วศ.บ.วิศวกรรมโลจิสติกส์	1	1.2

ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ สังกัดคณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 78.1 แบ่งเป็นหลักสูตรระบบสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 30.5 หลักสูตรการบัญชี ร้อยละ 30.5 และอีก ร้อยละ 17.1 แบ่งเป็นหลักสูตรการตลาด หลักสูตรการท่องเที่ยวและการโรงแรม และหลักสูตรการจัดการ

ผู้ตอบแบบสำรวจสังกัดคณะวิศวกรรมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 21.9 ของผู้ตอบแบบสำรวจทั้งหมด

3. ความถี่ในการเข้าใช้งานห้องสมุด

หลักสูตร	คน	ร้อยละ
ไม่เคยเข้าใช้บริการ	3	3.7
นานๆ ครั้ง	55	67.1
เดือนละครั้ง	13	15.9
สัปดาห์ละครั้ง	4	4.9
สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง	5	6.1
ทุกวันช่วงว่างจากการเรียน	2	2.4

ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีความถี่ในการเข้าใช้งานห้องสมุด นานๆ ครั้ง ร้อยละ 67.1 รองลงมาเดือนละครั้ง ร้อยละ 15.9 เข้าใช้งานทุกวันช่วงว่างจากการเรียนเพียงร้อยละ 2.4 และไม่เคยเข้าใช้บริการ ร้อยละ 3.7

4. ลักษณะการเข้าใช้งานภายในห้องสมุด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ลักษณะการใช้งานห้องสมุด	คน	ร้อยละ
ค้นหาหนังสือที่ต้องการ เพื่อยืม – คืนหนังสือ	61	74.4
นั่งทำงาน ทำการบ้าน	46	56.1
สืบค้นข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ภายในห้องสมุด	20	24.4
อื่นๆ	4	4.9

ผู้ตอบแบบสำรวจเข้าใช้บริการห้องสมุดเพื่อค้นหาหนังสือที่ต้องการและยืม-คืนหนังสือ ร้อยละ 74.4 รองลงมาเข้าห้องสมุดเพื่อนั่งทำงาน ทำการบ้าน ร้อยละ 56.1 สืบค้นข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ภายในห้องสมุด ร้อยละ 24.4 และมีเพียงร้อยละ 4.9 ที่เข้าใช้บริการห้องสมุดนอกเหนือจากนี้

5. หากห้องสมุดจะขยายเวลาให้บริการห้องสมุด ช่วงก่อนสอบ 1 เดือน นักศึกษาคาดว่าจะเข้ามาใช้บริการในช่วงใดของวันเวลาราชการ จันทร์ – ศุกร์

ลักษณะการใช้งานห้องสมุด	คน	ร้อยละ
จันทร์ – ศุกร์ เวลา 16.30 – 21.00 น.	34	41.5
จันทร์ – ศุกร์ เวลา 16.30 – 24.00 น.	21	25.6
นั่งอ่านทบทวนหนังสืออยู่บ้าน ห้องพัก	27	32.9

ผู้ตอบแบบสำรวจร้อยละ 67.1 มีความต้องการให้ห้องสมุดขยายเวลาให้บริการนอกเวลา ช่วงก่อนสอบ 1 เดือน โดยให้ขยายเวลาในวันจันทร์ – ศุกร์ ตั้งแต่เวลา 16.30 – 21.00 น. ร้อยละ 41.5 และอีกร้อยละ 25.6 ให้ขยายเวลาตั้งแต่ 16.30 – 24.00 น. ส่วนผู้ตอบแบบสำรวจร้อยละ 32.9 มีความเห็นว่าในช่วงนอกเวลา ยังคงนั่งทบทวนหนังสืออยู่ที่บ้านหรือห้องพัก

6. หากห้องสมุดจะขยายเวลาให้บริการห้องสมุด ช่วงก่อนสอบ 1 เดือน นักศึกษาคาดว่าจะเข้ามาใช้บริการในช่วงใดของวันหยุดเสาร์ อาทิตย์ และหยุดนักขัตฤกษ์

ลักษณะการใช้งานห้องสมุด	คน	ร้อยละ
เสาร์ – อาทิตย์ และหยุดนักขัตฤกษ์ เวลา 9.00 – 16.30 น.	55	67.1
นั่งอ่านทบทวนหนังสืออยู่บ้าน ห้องพัก	27	32.9

ในวันหยุดเสาร์ อาทิตย์ และหยุดนักขัตฤกษ์ ผู้ตอบแบบสำรวจร้อยละ 67.1 มีความเห็นให้เปิดบริการในช่วงเวลา 9.00 – 16.30 น. และผู้ตอบแบบสำรวจร้อยละ 32.9 มีความเห็นว่านั่งทบทวนหนังสืออยู่บ้านหรือห้องพัก

7. ข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสำรวจที่อยากให้ห้องสมุดพัฒนาบริการในด้านต่างๆ

1. ควรเพิ่มหนังสือหมวดความรู้ทั่วไป หมวดนวนิยาย และควรมีหนังสือใหม่ๆ
2. ควรมีห้อง study room ที่ให้ น.ศ. จอง เป็นกลุ่มเล็ก เพื่อใช้ในการติวหนังสือ
3. ควรให้มีการยืม-คืนหนังสือช่วงปิดเทอมและระหว่างการศึกษา
4. วันปกติห้องสมุดควรขยายเวลาการให้บริการ เพราะเลิกเรียน 4 – 5 โมงเย็น
5. ควรเปิดให้บริการห้องสมุดในช่วงปิดเทอม
6. ควรปรับปรุงคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการในสมุดให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน
7. ควรเพิ่มระยะเวลาในการยืมหนังสือ
8. การสืบค้นข้อมูล การเรียงหนังสือให้ตรงตามหมวดหมู่และ
9. ควรจัดหาหนังสือใหม่ๆ เพิ่มเติม และเป็นฉบับที่ปรับปรุงใหม่ล่าสุด
10. ควรเพิ่มหนังสือเฉพาะทางให้มากขึ้น

11. ควรสำรวจความต้องการของนักศึกษาว่าต้องการหนังสืออะไรเพิ่มเติม สามารถสั่งซื้อหนังสือเพิ่มเข้าทางห้องสมุดได้ เหมือนกับห้องสมุดของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
12. ควรมีพื้นที่ในการอ่านหนังสือคนเดียว และพื้นที่ใช้สำหรับการติวหนังสือ
13. ความเพียงพอของพัดลมหรือเครื่องปรับอากาศ
14. ควรมีการแนะนำหนังสือนำอ่าน สำหรับคนที่มี Life Style แบบต่างๆ การปรับปรุงตน สมาธิ และด้านสมอง
15. ควรเพิ่มหนังสือทางด้านข้อมูลทางธุรกิจ
16. ควรมีหนังสือที่เกี่ยวกับการเรียนทุกๆ ด้าน เกี่ยวกับความรู้ในทุกศาสตร์ และด้านเทคโนโลยี
17. ควรพัฒนาบรรยากาศในห้องสมุดให้สดชื่นๆ จะได้ไม่เครียดกับการอ่านหนังสือ
18. ควรมีมุมอ่านหนังสือที่เป็นมุมส่วนตัว
19. ควรมีห้อง self study หรือห้องติวกลุ่มย่อย
20. ควรปรับปรุงห้องสมุดให้มีความน่าสนใจในการเข้าใช้ห้องสมุด
21. ควรเพิ่มที่นั่งเก้าอี้และโต๊ะให้มากขึ้น
22. ควรมีหมวดหมู่หนังสือที่ชัดเจน
23. ควรเพิ่มเครื่องปรับอากาศภายในห้องสมุด
24. ควรมีกิจกรรมร่วมสนุกประจำสัปดาห์

4. สรุปและอภิปรายผล

ด้านรวบรวมข้อมูลผ่านระบบออนไลน์

งานวิทยบริการฯ ได้จัดทำแบบสำรวจบน Google Form และประชาสัมพันธ์ให้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย จำนวน 1,893 คน ผ่านช่องทาง Social Media ได้ข้อมูลตอบกลับจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 4.33

ด้านสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ

ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 91.5 รองลงมาเป็นอาจารย์ ร้อยละ 8.5 ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ สังกัดหลักสูตรระบบสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์ หลักสูตรการบัญชี ในสัดส่วนที่เท่ากันคือ ร้อยละ 30.5 รองลงมาคือ หลักสูตรการตลาด และหลักสูตรวิศวกรรมไฟฟ้า ในสัดส่วนที่เท่ากันคือ ร้อยละ 9.8 นอกจากนี้เป็นผู้ตอบแบบสำรวจสังกัดหลักสูตรการท่องเที่ยวและการโรงแรม หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์และโทรคมนาคม หลักสูตรวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ร้อยละ 6.1, 4.9 และ 3.7 ตามลำดับ ส่วนหลักสูตรการจัดการ หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมวิศวกรรมไฟฟ้า หลักสูตรวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 1.2 เท่ากันทั้ง 3 หลักสูตร

ด้านลักษณะการใช้บริการห้องสมุด

ผลการศึกษาพบว่าความถี่ในการเข้าใช้บริการห้องสมุด นานๆ ครั้ง ร้อยละ 67.1 รองลงมาเดือนละครั้ง ร้อยละ 15.9 สัปดาห์ละ 2 – 3 ครั้ง ร้อยละ 6.1 สัปดาห์ละครั้ง ร้อยละ 4.9 ทุกวันช่วงว่างจากการเรียน ร้อยละ 2.4 และมีเพียงร้อยละ 3.7 ไม่เคยเข้าใช้บริการห้องสมุด ลักษณะการเข้าใช้งานมากที่สุดคือการค้นหาหนังสือที่ต้องการเพื่อยืม-คืน คิดเป็นร้อยละ 74.4 รองลงมาเป็นการนั่งทำงาน ทำการบ้าน ร้อยละ 56.1 สืบค้นข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ภายในห้องสมุด ร้อยละ 24.4 และเข้าใช้งานในลักษณะอื่นๆ นอกเหนือจากนี้ ร้อยละ 4.9

ด้านความต้องการเปิดบริการห้องสมุดนอกเวลา

พบว่าต้องการให้ห้องสมุดเปิดให้บริการนอกเวลาในวันจันทร์ – วันศุกร์ ร้อยละ 67.1 แบ่งเป็นช่วงเวลา 16.30 – 21.00 น. ร้อยละ 41.5 และช่วงเวลา 16.30 – 24.00 น. ร้อยละ 25.6 ส่วนผู้ตอบแบบสำรวจร้อยละ 32.9 มีความต้องการนั่งอ่านทบทวนหนังสือที่บ้านและห้องพัก

ในวันเสาร์ อาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์ ต้องการใช้บริการห้องสมุดในช่วงเวลา 9.00 – 16.30 น. คิดเป็นร้อยละ 67.1 และอีกร้อยละ 32.9 มีความต้องการนั่งอ่านทบทวนหนังสือที่บ้านและห้องพัก

ด้านข้อเสนอแนะการพัฒนาห้องสมุด

ผู้ตอบแบบสำรวจมีความต้องการให้เพิ่มจำนวนหนังสือใหม่ ทั้งในหมวดความรู้เฉพาะทาง หมวดความรู้ทั่วไป หมวดบริหารธุรกิจ หมวดนวนิยาย หมวดเทคโนโลยี และอื่นๆ และจัดมุมแนะนำหนังสือน่าอ่าน มุมอ่านหนังสือส่วนตัว ห้องติวกลุ่มย่อย ปรับปรุงบรรยากาศภายในห้องสมุดให้มีความน่าสนใจ ติดตั้งเครื่องปรับอากาศเพิ่มเติมและเก้าอี้สำหรับการอ่านหนังสือให้น่านั่ง รวมถึงการดูแลคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการภายในห้องสมุดให้มีความพร้อมใช้ และมีกิจกรรมให้ร่วมสนุกประจำสัปดาห์

6. เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมศุลกากร, 2549, “ระเบียบการส่งสินค้าขาออก,” www.trf.go.th/logistics/export.pdf [20 มกราคม 2549].
- [2] เจริญชัย โขมพัฒนารัตน์, ธัญญา วสุศรี, ปรรณนา ปรรณนาดี, รวิพิมพ์ ฉวีสุข, 2549, “ระบบโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋องไทย,” การประชุมสัมมนาเชิงวิชาการประจำปีด้านการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ครั้งที่ 6, 333-344.
- [3] พงมาน เตียวัฒน์รัฐติกาล, 2548, การบริหารและการจัดการองค์กรอุตสาหกรรม, สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- [4] Ballou, R.H., 2004, Business Logistics / Supply Chain Management, 5e, Prentice Hall.
- [5] Pongpornsap, V., Khompatraporn, C., 2006, "Evaluation of Stochastic-Flow Networks using a Reliability Cost Index," Proceedings of the 7th Asian Pacific Industrial Engineering and Management Systems Conference, 691-697.